

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 175/2010-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. F. A., B. a A. A., M., zastúpených advokátom JUDr. M. H., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 33/99 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 262/07 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. F. A. a A. A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2009 doručená sťažnosť Ing. F. A. a A. A. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný

súd“) a Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 34 C 33/99 a 8 Co 262/07 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovatelia boli na strane odporcov účastníkmi napadnutého konania, ktorého predmetom bolo vypratanie rodinného domu v M. Dňa 12. júna 2009 uzavreli sťažovatelia s navrhovateľmi dohodu o urovnaní obsiahnutú v zmluve o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Na základe tejto dohody a následného procesného úkonu navrhovateľov – späťvzatie návrhu na začatie konania – krajský súd uznesením č. k. 8 Co 262/07-338 z 22. septembra 2009 pripustil späťvzatie návrhu, rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. Uznesenie bolo doručené sťažovateľom 6. októbra 2009 a nadobudlo právoplatnosť 13. októbra 2009.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli: *„Ešte dňa 20. 7. 1999 pred Okresným súdom(...) teda pred viac ako 10 rokmi začalo občianske súdne konanie, v ktorom sme vystupovali ako žalovaní, teda osoby, ktoré mali byť na návrh žalobcov vypratane z rodinného domu (a pozemkov), ktorý bol naším domovom a ktorý sme pôvodne nadobudli od žalobcov kúpnu zmluvou zo dňa 8. 11. 1990.*

Sporu pritom predchádzal iný, rovnako dlho trvajúci spor o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorý začal ešte v roku 1991.

Po celú dobu oboch sporov sme pritom spolu s našou rodinou žili v obrovskej právnej neistote, čo bude s nami, s našou rodinou a životmi. Opakovane nám bolo vyhrázané nasťahovaním cudzích osôb do našej domácnosti, vysťahovaním na ulicu.

Situáciu v akej sme sa ocitli sme nechápali (a dodnes nechápeme). Mali sme za to, že sme uzavreli riadnu zmluvu, zaplatili sme kúpnu cenu, vydali sme náš dovedajší byt a nasťahovali sa do vytúženého rodinného domu. Pritom už nasledujúci rok (v roku 1991) začal - z nášho pohľadu - 18 ročný spor, ktorý nás stál všetku našu energiu. (...)

Domnievame sa, že v prípade sporov týkajúcich sa vecí spojených s bývaním, teda sporov zasahujúcich do základných práv a slobôd (Čl. 19 ods. 2, Čl. 20 ods. 1, Čl. 21 ods. 1 Ústavy SR) by mal byť záujem súdov na čo ich najrýchlejšom vyriešení.

(...) súdy SR takto vo veci nepostupovali, čím boli porušené naše základné práva na súdnu alebo inú právnu ochranu, konkrétne právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy(...).

Vyššie uvedeným postupom súdu bol tiež porušený článok 6 ods. 1 Dohovoru(...)

(...) dňa 15. 11. 2005 náš právny zástupca vo veci podal (...) v právnej veci OS BA III č. k. 34C 33/99 sťažnosť na prietahy v konaní, čím je, podľa nášho názoru, splnená formálna podmienka pre konanie pred Váženým súdom.

Z rovnakého dôvodu podávame ústavnú sťažnosť až po skončení konania samotného.

(...)

Trvanie sporu o vypratanie nehnuteľností v dĺžke presahujúcej 10 rokov hodnotíme ako neprimerané, teda tvrdíme, že v konaní dochádzalo k prietahom na strane súdu.

Odvolaajúc sa na vážene dôsledky, ktoré spor avšak najmä jeho trvanie spôsobili našej rodine, dávajúc zároveň do pozornosti, že uvedená právna neistota trvala v skutočnosti už od roku 1991, teda bezmála 18 rokov, rozhodli sme sa po skončení konania požiadať Vážený súd, aby posúdil nami tvrdené prietahy súdov a priznal nám náhradu nemajetkovej ujmy vo výške obvyklej podľa rozhodnutí ESLP. “

Sťažovatelia napokon navrhli, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní ich ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie a aby následne nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľov Ing. F. A. a p. A. A. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy(...) a právo na prejednanie ich veci v primeranej lehote podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom(...) Okresného súdu Bratislava III a Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod spisovou značkou 34C 33/99 a 8Co 262/2007 porušené bolo.

Sťažovateľom Ing. F. A. a p. A. A. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.500,00 € pre každého zo sťažovateľov, ktoré sú im porušovatelia povinní vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.

Porušovatelia sú povinní uhradiť sťažovateľom trovy konania do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu prostredníctvom ich právneho zástupcu vo výške určenej súdom(...) “

Sťažovatelia zároveň poukázali na rozsudok Európskeho súdu pre ľudského práva (ďalej len „ESLP“) vo veci A. R. proti Slovenskej republike, ktorý podľa ich názoru určitým spôsobom zasahuje do zaužívanej praxe ústavného súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom sp. zn. 34 C 33/99 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 261/07.

1. Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty na včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začala v okolnostiach danej veci plynúť dňom, keď sa sťažovatelia „dozvedeli“ o zbytočných prietáhoch, teda o „inom zásahu“ okresného súdu a krajského súdu, ktoré označili za účastníkov tohto konania. V napadnutom konaní sťažovatelia 12. júna 2009 uzavreli dohodu o urovnaní obsiahnutú v zmluve o prevode vlastníckeho práva (ďalej len „zmluva“), pričom sa zmluvné strany dohodli o ukončení konania, a to späťvzatím návrhu bez nároku na náhradu trov konania (bod 8.1 zmluvy). Z tohto dôvodu sa sťažovatelia o namietaných zbytočných prietáhoch mohli dozvedieť najneskôr v deň uzavretia tejto zmluvy. Pretože predmetná sťažnosť bola podaná v čase (6. decembra 2009), keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa už nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok uvedených v sťažnosti. Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť posúdiť ako návrh podaný oneskorene.

2. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne

neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Zo samotnej sťažnosti, ako aj z pripojeného uznesenia krajského súdu sp. zn. 8 Co 262/07 z 22. septembra 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť 13. októbra 2009, jednoznačne vyplýva, že napadnuté konanie v čase podania predmetnej ústavnej sťažnosti už netrvalo, pretože odvolacie konanie bolo ukončené.

Sťažovatelia sa napriek uvedeným skutočnostiam na ústavný súd obrátili so svojou sťažnosťou až podaním zo 6. decembra 2009, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súdoch, ktoré sťažovatelia označili za účastníkov konania, už netrvalo a konanie o ich sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Ústavný súd napokon poukazuje aj na rozhodnutie ESĽP, podľa ktorého je v súlade s praxou ústavného súdu preskúmavať podobné sťažnosti, iba ak napadnuté konanie stále prebieha [„(...) *was in accordance with the Constitutional Court's practice to examine similar complaints only where the proceedings complained of are pending(...)*“ - *Mazurek v. Slovenská republika*, sťažnosť č. 16970/05, 3. marec 2009].

Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu ústavný súd konštatuje, že aj keď napadnuté konanie vo veci sťažovateľov nebolo bez prieťahov, právna neistota sťažovateľov v tomto konaní bola odstránená z iniciatívy samotných účastníkov konania zastavením konania na základe späťvzatia návrhu, z čoho je zjavné, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu tvrdené porušovanie práv sťažovateľov už netrvalo (m. m. IV. ÚS 102/05). Z tohto dôvodu pripadalo do úvahy odmietnutie predmetnej ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Obiter dictum ústavný súd považoval za potrebné vysporiadať sa aj s argumentáciou sťažovateľov rozsudkom ESĽP vo veci *A. R. spol. s r. o. proti Slovenskej republike*

(rozsudok komory - IV. sekcie, z 9. februára 2010, sťažnosť č. 13960/06), v ktorom podľa názoru sťažovateľov dochádza k odlišnému hodnoteniu zaužívanej praxe ústavného súdu týkajúcej sa sťažností v prípadoch skončenia, resp. netrvania napadnutého konania.

S touto argumentáciou sťažovateľov, resp. ich právneho zástupcu nemožno súhlasiť. Práve naopak, EŠLP v tomto rozhodnutí vychádzal zo zaužívanej praxe ústavného súdu potvrdenej rozhodnutiami EŠLP. Konkrétne v časti prípustnosti sťažnosti v čase, keď porušenie práv netrvá, aj v tomto prípade sa odvolal na už citovaný prípad *Mazurek* (porovnaj najmä bod 35, 36 rozsudku *A. R. spol. s. r. o.*). Navyše, skutkový základ prípadu sťažovateľov je rozdielny a nemožno ho podľa názoru ústavného súdu argumentačne podporiť sťažovateľmi vybraným rozsudkom EŠLP.

Zo všetkých týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. apríla 2010